

Beslutningsforslag nr. B 11

Folketinget 2025-26

Fremsat den 8. oktober 2025 af Mikkel Bjørn (DF), Alex Ahrendtsen (DF), Pia Kjærsgaard (DF), Peter Kofod (DF), Morten Messerschmidt (DF), Mette Thiesen (DF) og Nick Zimmermann (DF)

Forslag til folketingsbeslutning

om ophævelse af valgret til kommunale og regionale valg for andre end danske statsborgere

Folketinget pålægger regeringen at fremsætte forslag til lov om ændring af lov om kommunale og regionale valg, således at valgret ved lokalvalgene hurtigst muligt og senest

fra 2029 og frem alene indehaves af danske statsborgere med bopæl i riget.

Bemærkninger til forslaget

Beslutningsforslaget er en delvis genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 56, folketingsåret 2021-22. Den væsentligste ændring er tidspunktet for ikrafttrædelse.

Udlændinge fra EU-lande og nordiske lande kan i Danmark stemme til de kommunale og regionale valg på lige fod med danske statsborgere, mens udlændinge fra tredje-lande først opnår valgret efter 4 års ophold her i landet, hvilket følger af § 1 i lov om kommunale og regionale valg (lovbekendtgørelse nr. 1385 af 5. december 2024).

Forslagsstillerne så gerne udlændinges stemmeret til kommunale og regionale valg ophævet, så valgret alene er forbeholdt danske statsborgere.

Forslagsstillerne finder det urimeligt, at tilflyttede udlændinge, hvoraf mange kommer fra lande i Mellemøsten uden kendskab til demokrati, skal have stemmeret. Andre har kun en perifer tilknytning til Danmark og det danske samfund og har kun ringe kendskab til det danske sprog og indenrigspolitiske spørgsmål.

Antallet af udlændinge, der kan stemme ved lokale valg i Danmark, er stigende fra valg til valg (»Valgene til kommunalbestyrelser og regionsråd den 16. november 2021«, Danmarks Statistik, 2022, side 5). Det er indlysende, at de fleste udlændinge vil have en tilbøjelighed til at stemme på partier, der har et positivt syn på indvandringen, mens udlændinge næppe stemmer på partier, der har en kritisk tilgang til indvandringen (»Mere end 100.000 udlændinge kan stemme til kommunalvalget i København«, berlingske.dk, den 5. januar 2025).

Efter forslagsstillerens opfattelse skal valgret og valgbarhed i Danmark være forbeholdt danske statsborgere med bopæl i riget.

Udlændinges valgret i Danmark

Nordiske borgere får valgret i Danmark i 1977

I 1977 fik nordiske statsborgere med mere end 3 års uafbrudt bopæl i Danmark valgret, jf. lov nr. 202 om ændring af om valg af folketing og af lov om kommunale valg af 18. maj 1977.

Udlændinge uden for de nordiske lande får valgret i Danmark efter 3 år i 1981

Da den daværende socialdemokratiske regering tiltrådte i november 1979, udtalte den daværende statsminister, Anker Jørgensen, at regeringen ville foretage en samlet overvejelse af gæstearbejdernes situation i landet og heri lade indgå muligheden for, efter svensk eksempel, at give gæstearbejdere med længere tids ophold i Danmark ret til at deltage i kommunale valg (»Fra fremmedarbejdere til etniske minoriteter«, Lise Togeby, Aarhus Universitetsforlag, 2003, side 49).

I 1981 blev valgretten udvidet til at omfatte »gæstearbejdere«, dvs. udlændinge uden for de nordiske lande, hvis de

ud over at opfylde de almindelige betingelser for valgret til de kommunale råd havde haft ophold i Danmark i de sidste 3 år forud for valget, jf. lov nr. 143 om ændring af lov om kommunale valg af 30. marts 1981. Dermed var Danmark det tredje land i Europa, der gav personer med udenlandsk statsborgerskab kommunal valgret. Det første land var Irland i 1963 og dernæst Sverige i 1976 (»Fra fremmedarbejdere til etniske minoriteter«, Lise Togeby, Aarhus Universitetsforlag, 2003, side 49).

Ved Folketingets behandling af lovændringen i 1981 redegjorde den daværende indenrigsminister og partiernes ordførere for deres synspunkter.

Det fremgik bl.a. af den skriftlige fremsættelse til forslag til lov om ændring af lov om kommunale valg (L 100) i folketingsåret 1980-81, at den daværende indenrigsminister, Henning Rasmussen (S), fandt det rimeligt, at indvandrere på et forholdsvis tidligt tidspunkt efter indvandringen fik adgang til aktivt at tage del i det politiske liv i kommunen. Henning Rasmussen mente, at valgretten ville styrke indvandrernes samhørighed med det danske samfund. 3-årskravet ville efter hans mening sikre en rimelig tilknytning til det danske samfund (Lovforslag nr. L 100, folketingsåret 1980-81, Folketingstidende, tillæg F, spalte 4040-4042).

Kirsten Andersen (S) ytrede under førstebehandlingen: »De mange indvandrere, Danmark fik i 1960'erne og først i 1970'erne, har i årene siden bidraget med deres arbejdskraft til vort samfund. Det er både ret og rimeligt at betragte dem som ligeværdige borgere med samme mulighed for at få indflydelse på de politiske beslutninger i lokalsamfundene« (ibid., spalte 4942). Tilsvarende synspunkter blev fremført af ordførerne for henholdsvis Socialistisk Folkeparti og Det Radikale Venstre (ibid., spalte 4950-4953).

Den daværende regering og de partier, der støttede forslaget, afviste risikoen for urimelige virkninger af loven, bl.a. med henvisning til at der ud over de nordiske statsborgere højst ville være ca. 35.000 udlændinge, der efter lovforslaget ville få valgret (ibid., spalte 4961).

Bundgaard Nielsen (V) afviste forslaget: »De forskelle, der består mellem danske statsborgere og indvandrerne i sproglig, kulturel og samfundsmæssig henseende, er ofte så store, at man ikke efter blot 3 års ophold i Danmark kan forvente den fornødne indsigt i danske forhold« (ibid., spalte 4944).

Flemming Jensen (KF) afviste ligeledes forslaget. Det var ikke rimeligt at give stemmeret til personer uden dansk indfødsret. De to ting burde følges ad. Udlændinge, der søger om og får dansk indfødsret, skulle være velkomne til at afgive stemme (ibid., spalte 4946). »Det afgørende er nemlig tilpasningen til vores samfund, og det er den, som adskiller den gæst, der kun bliver her i nogle få år, fra den, der tager skridtet fuldt ud«, betonedes den konservative ordfører (ibid., spalte 4947).

Knud Lind (FP) fandt det naturligt, at man skal beherske det danske sprog for at kunne deltage i det politiske liv, og

mente, at der var tale om en »klar nedvurdering af det kommunalpolitiske arbejde, når regeringen lægger et lovforslag frem, hvorefter man blot kræver, at udlændingen er fyldt 18 år, og at pågældende i de sidste tre år har haft bopæl her i riget forud for valget. Ikke et ord nævnes der om, at pågældende skal kunne tale, forstå eller læse det danske sprog« (ibid., spalte 4948).

Den 24. marts 1981 vedtog Folketinget lovændringen med 80 stemmer for og 61 imod, idet forslaget blev støttet af Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Venstresocialisterne, mens Venstre, Det Konservative Folkeparti og Fremskridtspartiet stemte imod lovændringen (Folketingsårbog, 1980-81, spalte 140).

Ingen karenstid for valgret til kommunale og regionale valg for nordiske og unionsborgere i 1995

I 1995 gennemførtes Rådets direktiv nr. 94/80/EF (EF-Tidende, 1994, L 368, side 38) om fastsættelse af de nærmere regler for valgret og valgbarhed ved kommunale valg for unionsborgere, der har bopæl i en medlemsstat, hvor de ikke er statsborgere i dansk lovgivning.

Lovændringen betød bl.a., at der ikke længere gælder nogen karenstid for EU-borgere og nordiske statsborgere for opnåelse af valgret og valgbarhed. For statsborgere fra andre lande blev 3-årsreglen som den almindelige tidsmæssige betingelse opretholdt, men således at det tidsmæssige krav kan reduceres i tilfælde af gensidighed, det vil sige, at statsborgere fra andre lande, hvor derboende danske statsborgere kan opnå valgret og valgbarhed fra et tidligere tidspunkt, kan opnå valgret og valgbarhed i Danmark fra det tilsvarende tidligere tidspunkt. Der henvises til lov nr. 208 af 29. marts 1995 om ændring af lov om kommunale valg.

Udlændinge fra tredjelande opnår kommunal og regional valgret efter 4 års ophold i 2010

Den 15. marts 2010 indgik den daværende VK-regering og Dansk Folkeparti aftale om et serviceeftersyn af udlændingepolitikken: »Nye regler for at få permanent opholdstilladelse og serviceeftersyn af udlændinge- og integrationspolitikken«, og ét af aftalepunkterne var, at herboende udlændinge fra tredjelande først opnår kommunal og regional valgret efter 4 års ophold.

Det fremgik af aftalen, at den enkelte udlænding skal gøre en indsats for at blive integreret og udvise medborger-skab. Derfor skal herboende udlændinge bortset fra nordiske borgere og EU-borgere fremover først kunne opnå kommunal og regional valgret efter 4 års ophold.

Dansk Folkeparti tilkendegav i aftaleteksten, at man helst havde set, at indvandrere havde opnået indfødsret for at opnå retten til at kunne stemme til kommunale valg, hvilket for partiet er en logisk følge af at være velintegreret.

For lovforslag nr. L 187 om ændring af integrationsloven og forskellige andre love fra folketingsåret 2009-10, der udmøntede ændringen fra 3 til 4 år, stemte Venstre, Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti.

Hvor mange udlændinge kan stemme?

Ved lovændringen i 1981 blev det oplyst, at der ud over de nordiske statsborgere, der allerede havde opnået valgret, højst ville være omkring 35.000 herboende udlændinge, der ville opnå valgret.

Indvandringen til Danmark har imidlertid været ganske betydelig i de sidste 40 år. Ved kommunalvalget den 16. november 2021 kunne over 400.000 udlændinge stemme, svarende til 9,8 pct. af vælgerne (»Valgene til kommunalbestyrelser og regionsråd den 16. november 2021«, Danmarks Statistik, 2022, side 5).

Dermed er der sket en markant stigning i antallet af udlændinge, der har valgret til danske kommunale og regionale valg i Danmark på 40 år.

Det skal bemærkes, at udlændinge på tålt ophold, udvist ved endelig dom eller afgørelse og udlændinge, som opholder sig i Danmark for at afsone straf m.v. idømt af en international straffedomstol, ikke har valgret.

Det er forslagsstillernes ønske, at loven om kommunale og regionale valg ændres således, at valgret ved lokalvalgene hurtigst muligt og senest ved lokalvalgene i 2029 alene indehaves af danske statsborgere med bopæl her i riget.

Skriftlig fremsættelse

Mikkel Bjørn (DF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om ophævelse af valgret til kommunale og regionale valg for andre end danske statsborgere.

(Beslutningsforslag nr. B 11)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.